

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Циклова комісія із загальноосвітніх дисциплін
та дисциплін загальної підготовки

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»
(ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА)**

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр*.
Статус дисципліни – *базовий предмет програми профільної середньої освіти*.
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська*.

Розробник:

КАЗІЮКА Наталія Петрівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук.

**Затверджено Педагогічною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.
Голова Педагогічної ради**

Інна ВАРВАРУК

**Схвалено на засіданні циклової комісії
із загальноосвітніх дисциплін
та дисциплін загальної підготовки.
Протокол № 1 від «25» серпня 2022 р.
Голова циклової комісії**

Людмила ОСТАПОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS / годин	36 год.
Аудиторні навчальні заняття	36 год
	Лекції – 18 год, семінари – 18 год
Самостійна робота	Не передбачено
Форма підсумкового контролю	екзамен

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Навчальна дисципліна передбачає формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей. Вивчення дисципліни передбачає формування системи теоретичних знань щодо понятійно-категоріального апарату економічної теорії; ґрунтовне оволодіння сутністю економічних явищ і процесів; забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін; розуміння законів і основних тенденцій економічного розвитку суспільства.

МЕТА

Цілі та зміст навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» це формування у здобувачів освіти ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку, для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності більш повно задовольняти потреби людей.

Мета навчальної дисципліни: формування знань про зміст і сутність економічних явищ, категорій і понять функціонування економічної системи.

ЗАВДАННЯ

✓ Орієнтуватися в різних напрямках, течіях і школах економічної науки, пов'язувати теоретичні ідеї та теорії з практикою економічного життя суспільства, професійною діяльністю, сучасними проблемами суспільства.

✓ Визначати сутність економічних процесів і явищ, економічної системи, її структурних складових, господарського механізму та ринку як форми організації суспільного виробництва.

✓ Трактувати економічні закони та вирізняти основні категорії.

✓ Застосовувати отримані знання з економічної теорії в повсякденному житті і професійній практиці, здійснювати правильний економічний вибір.

✓ Сформувати у студентів сучасний економічний тип мислення, здатність реалізовувати на практиці сучасні методи економічного аналізу як основи ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

✓ Виховати в процесі вивчення дисципліни такі риси майбутніх фахівців, як дух здорової конкуренції, прояв індивідуальних здібностей і змагальний інтерес, творча підприємницька ініціатива, вміння поєднувати економічні та гуманістичні інтереси, проявляти високу національну самосвідомість та економічний патріотизм.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Попередні предмети	Наступні предмети
«Історія України»	«Цінності громадянського суспільства»
«Громадянська освіта» (Основи правознавства)	«Етика ділового спілкування»
	«Основи наукового пізнання»
	«Особистісна ефективність»

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам освіти за індивідуальним графіком навчання. Якщо здобувач освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж та Положення про систему внутрішнього розпорядку. Кожен здобувач освіти має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення, дискутувати, ставити запитання викладачеві і під час лекцій, і під час семінарських занять. Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися одне до одного, бути уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить здобувачів освіти з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес. Здобувачі освіти повинні дотримуватись академічної доброчесності, тобто самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю; здійснювати посилення на джерела інформації у разі використання певних тверджень й відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності. Порушенням академічної

доброчесності є: плагіат, фальсифікація, списування тощо. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Відповідно до «Порядку оскарження результатів підсумкового контролю» кожен здобувач має право у випадку незгоди з результатами підсумкового контролю, у день складання заліку/екзамену, подати скаргу встановленого зразка. Представник Коледжу повідомляє здобувачеві дату і час засідання апеляційної комісії (не пізніше трьох днів з моменту подання скарги).

Оскарженню не підлягають результати підсумкового контролю, отримані внаслідок процедури підвищення рейтингу та комісійної перездачі.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практичні (виконання практичних завдань під час занять та розв'язування ситуаційних завдань);
- за видами занять: лекції ; практичні заняття (індивідуальні та групові вправи);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: тематичні дискусії, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних професійних ситуацій;
- за видами контролю: усні перевірки самостійної роботи здобувачів освіти, практичні завдання, використання комп'ютерних засобів тестування.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти II курсу за освітньо-професійною програмою 241 «Готельно-ресторанна справа» здійснюється відповідно до «Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового Коледжу ЗВО «Університету Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за дванадцятибальною шкалою.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
ПОЧАТКОВИЙ	2	<i>Студент розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент з нього окремим реченням.</i>
	3	<i>Студент розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання.</i>
	4	<i>Студент має уявлення про зміст питання, може з допомогою вчителя визначати основні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал.</i>
СЕРЕДНІЙ	5	<i>Студент знає зміст питання, висловлює оцінювальне судження і доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення економічних термінів.</i>

	6	<i>Студент знає зміст питання, може охарактеризувати значну його частину, уміє формулювати думки, називає, встановлює окремі причинно-наслідкові зв'язки, дає визначення економічних термінів з прикладами.</i>
ДОСТАТНІЙ	7	<i>Студент володіє матеріалом і навичками аналізу економічних процесів та явищ за поданим зразком, наводить окремі приклади з певного питання.</i>
	8	<i>Студент володіє матеріалом, за зразком аналізує економічні явища та процеси, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань.</i>
	9	<i>Студент володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу економічних процесів, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань.</i>
ВИСОКИЙ	10	<i>Студент володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу економічних явищ та процесів, виявляє креативні здібності при розв'язуванні ситуаційних завдань, самостійно оцінює економічні закони та процеси, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та креативно використовує дібраний матеріал.</i>
	11	<i>Студент на високому рівні володіє матеріалом, вміннями й навичками комплексного аналізу економічних процесів та явищ, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює економічні процеси та явища, виявляючи власну позицію щодо них.</i>
	12	<i>Студент вільно володіє матеріалом та навичками аналізу економічних процесів та явищ, виявляє особливі креативні здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації, використовує неординарні способи вирішення різноманітних ситуаційних завдань та задач.</i>

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену у третьому семестрі у вигляді комп'ютерного тестування.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань. Поточний контроль самостійної роботи передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

ТЕМА 1 (лекційне/практичне)
1. Економіка як об'єкт дослідження економічних наук. 2. Предмет економічної теорії.
ТЕМА 2 (лекційне/практичне заняття)
1. Метод пізнання економічної теорії. 2. Зародження й основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
ТЕМА 3 (лекційне/практичне заняття)
1. Категорії та закони економічної теорії. 2. Основні функції економічної теорії.
ТЕМА 4 (лекційне/практичне заняття)
1. Економічні потреби суспільства їх суть і структура. 2. Економічний закон зростання потреб. 3. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація.
ТЕМА 5 (лекційне/практичне заняття)
1. Корисність продукту. 2. Гранична корисність продукту. 3. Сутність і структура суспільного виробництва. 4. Матеріальне і нематеріальне виробництво.
ТЕМА 6 (лекційне/практичне заняття)
1. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок. 2. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники.
ТЕМА 7 (лекційне/практичне заняття)
1. Сутність, цілі і основні структурні елементи економічної системи. 2. Типи економічних систем. 3. Місце і роль людини в економічній системі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

НАЗВИ ТЕМ	Кількість годин				
	Усього годин	Лекції	Семінари	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Тема 1. Економічна теорія як наука.	4	2	2	-	1
Тема 2. Економічна теорія: розвиток і метод пізнання	4	2	2	-	1
Тема 3. Категорії, закони та функції економічної теорії	4	2	2	-	1

Тема 4. Рушійні сили економічного розвитку	4	2	2	-	1
Тема 5. Закон спадної граничної корисності. Суспільне виробництво	4	2	2	-	1
Тема 6. Основні фактори та ефективність суспільного виробництва	4	2	2	-	1
Тема 7. Економічні системи суспільства	4	2	2	-	2
Разом	28	14	14	-	8

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми 1. Економічна теорія як наука.

Вивчаючи самостійно тему «Економічна теорія як наука», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Питання, які виносяться на самостійну роботу та рекомендовані джерела інформації для її виконання

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступні питання: 1. Метод пізнання економічної теорії.	1	1, 2, 3, 4, 5

Тема 2. Економічна теорія: розвиток і метод пізнання.

Вивчаючи самостійно тему «Економічна теорія: розвиток і метод пізнання», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Питання, які виносяться на самостійну роботу та рекомендовані джерела інформації для її виконання

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступні питання: 1. Зародження й основні етапи розвитку економічної теорії як науки.	1	1, 2, 3, 4, 5

Тема 3. Категорії, закони та функції економічної теорії.

Вивчаючи самостійно тему «Закони та функції економічної теорії», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 3.

Таблиця 3

Питання, які виносяться на самостійну роботу та рекомендовані джерела інформації для її виконання

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступне питання: 1. Закони економічної теорії.	1	1, 2, 3, 4, 5

Тема 4. Рушійні сили економічного розвитку.

Вивчаючи самостійно тему «Рушійні сили економічного розвитку», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 4.

Таблиця 4

Питання, які виносяться на самостійну роботу та рекомендовані джерела інформації для її виконання

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступне підпитання: 1. Економічний закон зростання потреб.	1	1, 2, 3, 4, 5

Тема 5. Закон спадної граничної корисності. Суспільне виробництво.

Вивчаючи самостійно тему «Закон спадної граничної корисності. Суспільне виробництво», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 5.

Таблиця 5

Питання, які виносяться на самостійну роботу та рекомендовані джерела інформації для її виконання

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступне підпитання: 1. Матеріальне і нематеріальне виробництво.	1	1, 2, 3, 4, 5

Тема 6. Основні фактори та ефективність суспільного виробництва.

Вивчаючи самостійно тему «Основні фактори та ефективність суспільного виробництва», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 6.

Таблиця 6

**Питання, які виносяться на самостійну роботу
та рекомендовані джерела інформації для її виконання**

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступне питання: 1. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок.	1	1, 2, 3, 4, 5

Тема 7. Економічні системи суспільства.

Вивчаючи самостійно тему «Економічні системи суспільства», здобувачу освіти необхідно опрацювати питання, перелік яких наведено у таблиці 7.

Таблиця 7

**Питання, які виносяться на самостійну роботу
та рекомендовані джерела інформації для її виконання**

Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Опрацювати наступне підпитання: 1. Структурні елементи економічної системи.	2	1, 2, 3, 4, 5

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
для підготовки до підсумкового контролю**

1. Економіка як об'єкт дослідження економічних наук.
2. Предмет економічної теорії.
3. Метод пізнання економічної теорії.
4. Зародження й основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
5. Категорії та закони економічної теорії.
6. Основні функції економічної теорії.
7. Економічні потреби суспільства їх суть і структура.
8. Економічний закон зростання потреб.
9. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація.
10. Корисність продукту.
11. Гранична корисність продукту.
12. Сутність і структура суспільного виробництва.
13. Матеріальне і нематеріальне виробництво.

14. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок.
15. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники.
16. Сутність, цілі і основні структурні елементи економічної системи.
17. Типи економічних систем.
18. Місце і роль людини в економічній системі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.:Знання-Прес, 2017. – 719 с.
2. Основи економічної теорії: Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2018. – 448 с.
3. Економічна теорія / Під редакцією Предборського В.А. – К.: Кондор, 2015. – 492 с.
4. Воробйов Є.М. Економічна теорія. Модульний курс. Основи мікроекономіки. Основи макроекономіки: Навч. посібник. – Х.: Торсінг плюс, 2015. – 320 с.
5. Економічна теорія: Політична економія: Підручник. / Кол. авт.: Юрій С.І., Буян І.В., Березюк Р.М., Сарай М.І., Вербінський. – К.: Кондор. – 2017. – 690 с.
6. Економічна теорія: у 2-х кн.: Навч. посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С. М. Панчишина. - Кн.1 і 2. - К.: Альтернативи, 2014.
7. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. — 7-ме вид., стер. — К.: Знання-Прес, 2018. – 719 с.
8. Литвинова О.Н., Коломийчук В.С. Основи економічної теорії. – Львів: Тріада плюс, 2014. – 340 с.
9. Мочерний С.В. Економічна теорія. - Київ: „Академія”. – 2015. – 656 с.
10. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії. Навчальний посібник 3-те видання. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 502 с.

2. Допоміжні

11. Економіка: макро- та мікроекономічні аспекти: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісин В.В., Вісіна Т.М., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Ліщук В.І., Лютак О.М., Савош Л.В. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2018. – 279 с.
12. Економічна теорія. Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Никитюк Т.Л., Ліщук В.І., Вісин В.В. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2015. – 96с.
13. Політекономія. Навчальний посібник. Частина 1 / Вісіна Т.М., Савош Л.В., Корольчук Л.В., Никитюк Т.Л., Галазюк Н.М., Баула О.В., Урбан О.А., Лютак О.М., Кравчук О.Я., Кравчук П.Я., Решетило Н.М., Зелінська О.М., Князькова Т.О. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. – 290с.
14. Політекономія. Навчальний посібник. Частина 2 / Вісіна Т.М., Никитюк Т.Л., Баула О.В., Урбан О.А., Лютак О.М., Кравчук О.Я., Кравчук П.Я., Зелінська О.М., Савош Л.В., Корольчук Л.В., Галазюк Н.М., Решетило Н.М., Князькова Т.О. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2015. – 292с.
15. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: Навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. – 240 с.

16. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: Навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. 3-тє вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2014. – 423 с.

17. Основи економічної теорії: навчальний посібник / О.М. Мартин, А.І. Харчук. Львів, ЛДУ БЖД, 2014. 308 с.

18. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с.

19. Основи економічних знань / За ред. акад. НАПН України А.Ф. Павленка; чл.-кор. НАН України В.С. Савчука. Базовий підручник Міністерства освіти України. Харків, «ФОЛІО», 2014. – 762 с.

20. Основи економічної науки: практикум / Кириллова Г.Ю., Кулага І.В., Ткаченко О.В. К.: КНЕУ, 2014. – 285 с.

3. Інтернет-ресурси

21. Офіційний сайт Верховної Ради України: [URL:http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi);

22. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: [URL:http://www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua);

23. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: [URL:http://www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua);

24. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: [URL:http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA](http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA)